

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/900/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

249/2013. (VIII. 28.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹2012. november 11-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2013. augusztus 28-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott állásfoglalását

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a P. városi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedés nem történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2012. november 11-én, elektronikus úton terjesztette elő panaszát, melyben egy 2012. november 5-én foganatosított intézkedést sérelmezett.

A panaszos előadta, hogy ügyvéd által ellenjegyzett gyermektartási megállapodása van volt élettársával, G. G.-vel. A megállapodás alapján a gyermek péntektől vasárnapig lett volna a panaszosnál, de mivel „megcsúsztak a napok”, szombat, vasárnap és hétfő lettek azok a napok, amikor a gyermek nála tartózkodhatott volna. A gyermeket kedden, azaz november 6-án kellett volna a panaszosnak édesanyjához visszavinnie. A panaszos volt élettársa kérésére 2012. november 5-én 16 órára egy órás gyermek-láthatást engedélyezett saját tulajdonú ingatlanában. 16 óra 20 perc körüli időben valaki erősen verni kezdte a bejárati ajtót. A panaszos félig kinyitotta az ajtót, hogy megnézze, ki az. Egy rendőrt látott, aki a panaszos volt élettársának nevét kiabálta. Ekkor a panaszos volt párja a gyermeket megragadva a bejárati

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

ajtóhoz sietett. Az ajtóban álló rendőr a panaszosra rárúgta az ajtót, és dulakodni kezdett vele, a falhoz szorította és lefogta. Társa egy rendőrnő volt, aki a panaszos volt élettársát és gyermekét kivitte a lakásból. A panaszos hangosan közölte, hogy nem vihetik el a lányát, de nem tudott ellene tenni semmit. A rendőr a panaszoszt erővel a falhoz nyomta, és megfenyegette, hogy „kezét-lábát eltöri, ha megmoccan”. A kislány sokkot kapott, mert látta, hogy mit művelnek az édesapjával. A panaszos semmi másra nem tudott gondolni, mint, hogy el akarják venni tőle a kislányát. A rendőr szorítása alól nem tudott kibújni. A gyereket az anyja bedobta autójának hátsó ülésére. A rendőrök mindvégig arrogánsan, erőszakosan viselkedtek, kiabáltak, és nem engedték a panaszoszt gyermekéhez, hogy megnyugtathassa és bevihesse a szobájába. A kislány egy vékony nadrágban és pólóban volt, cipő nélkül, zokniban.

A rendőrök nem igazolták magukat, nem mondták meg nevüket, egységüket és azonosító számukat sem, annak ellenére, hogy a panaszos ezt több alkalommal is kérte. Beadványában a panaszos arra is kitért, hogy a rendőrök öltözete nem volt szabályszerű, mivel sem sapkát, sem azonosító számot nem viseltek, valamint nem közölték, hogy miért jöttek, és ki hívta őket, egészen addig, amíg a kislányt G. G. autójába teljesen egyedül be nem zárták. Ez után a panaszos közölte a rendőr, hogy „azért esett neki”, mert G. G.-től segélyhívást kapott, miszerint őt ezen a címen bántalmazzák, és nem engedik ki. A rendőrök tehát tulajdonképpen segélyhívásra jöttek, de azt, hogy történt-e bántalmazás, vagy G. G. be volt-e zárva, egyáltalán nem vizsgálták. A rendőr azért rohanta le a panaszoszt, és azért szorította a falhoz, hogy lányát kivihesse és ezt ő ne tudja megakadályozni.

A panaszoszt igazoltatták, majd a G. G.-vel kötött ügyvédi megállapodást felmutatva közölték, hogy a panaszos jogtalanul tartja magánál saját gyermekét. Beadványában a panaszos hangsúlyozta, hogy sem bírósági végzés, sem gyámügyi elhelyezési okirat nincs, ami kimondaná, mikor, kinél és hol lehet a kislány. A panaszos véleménye szerint a rendőröknek semmi közük nem lehetett volna a gyermek elhelyezéséhez, amikor pedig ezt a panaszos közölte velük, a rendőrök kijelentették, hogy a panaszos lányának „az anyja mellett a helye” – annak ellenére, hogy a gyermek lakcímkártyájában tartózkodási címként a panaszos lakcíme is szerepel. A panaszos észrevételére a rendőrnő rendkívül modortalanul annyit felelt, hogy a gyermek állandó lakcíme az anyjával azonos, és ő ez alapján intézkedik, továbbá pedig a panaszosnak semmi köze a gyermekéhez. Távozáskor a panaszos nem ölelhette meg, és el sem búcsúzhatótt gyermekétől, illetve a rendőrök meg is fenyegették, hogy megbilincselik és 72 órás őrizetbe veszik, ha nem hagyja, hogy lányát elvigyék. A történetekről jegyzőkönyv nem készült.

A panaszos véleménye szerint volt élettársa előre kitervelten, rendőri segítséggel rabolta el kislányát, úgy, hogy az autóban nem volt gyermekülés és a gyermek nem volt az időjárásnak megfelelően felöltöztetve. Ezen körülményekről a rendőröknek is tudomásuk volt, akik mindössze annyit jegyeztek meg ennek kapcsán, hogy ez „az anya felelőssége”. Végül G. G. majdnem keresztülhajtott a panaszoson gépkocsijával, mikor a rendőrök indításra buzdították. Ahogy a panaszos volt élettársa elhajtott közös gyermekükkel, a rendőrök, mint akik jól végezték a dolgukat, távoztak. A panaszoshoz a történetek után mentőt kellett hívni, kislánya pedig azóta is G. G.-nél van, aki a láthatást is megtiltotta, hivatkozva a rendőri intézkedésre. Miután a panaszos volt élettársa távozott a helyszínről, a panaszos a rendőröktől még egyszer kérte, közöljék nevüket és azonosító számukat, mert akkor már kislánya testi épségéért is aggódott, hogy így elengedték K. városba. A rendőr azt válaszolta, hogy „ha valami nem tetszik, fel lehet húzni ezt a formakabátot, és el lehet végezni a rendőr iskolát”, mert akkor

majd a panaszos is intézkedhet. A nevüket a rendőrök ekkor sem mondták meg, s elmentek. A panaszos feljegyezte, hogy egy zöld színű gépkocsival jöttek ki a rendőrök, illetve a rendszámot is felírta. A panaszos a Testülettől kérte panaszának kivizsgálását.

2012. november 12-én a panaszos postai úton küldte meg panaszának aláírásával megerősített példányát.

2) 2012. november 26-án az előadó testületi tag levélben hívta fel a panaszos figyelmét, hogy beadványa számos momentuma kifejezetten gyermeke alapvető jogait érinti, ezért tájékoztatta, hogy a Testület csak annak kérelme alapján járhat el, akit a rendőri intézkedés érintett. A gyermek életkorára való tekintettel az előadó testületi tag a panaszostól kérte, hogy amennyiben a gyermekre nézve is kívánja a panaszjelzés lefolytatását, törvényes képviselői minőségét bármilyen arra alkalmas dokumentummal igazolja a Testület felé, illetve a gyermek személyazonosító adatait hozza a Testület tudomására.

A visszaérkezett térítvevény szerint a tájékoztató levelet a panaszos 2012. november 29-én átvette, válaszában azonban az átvétel óta eltelt idő alatt nem küldte meg.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A P. városi rendőrkapitányság vezetője 2013. február 20-án jelentésben számolt be a B. Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének a panaszüggyel összefüggésben tudomására jutott információkról.

A bejelentésről készült hangfelvétel kapcsán a kapitányságvezető közölte, hogy a P. városi rendőrkapitányságnak nem áll módjában annak kiadása, mivel a kapitányság a beérkező telefonhívásokat nem rögzíti. B. megyében a megyei rendőr-főkapitányság és a P. városi rendőrkapitányság egységes ügyeleti rendszert működtet – a hangfelvételek készítését, tárolását és törlését a megyei rendőr-főkapitányság Ügyeleti Osztálya látja el. A konkrét felvétel kapcsán megállapítást nyert, hogy a jogalkotó által az adatkezelésre meghatározott határidő letelt, így az Ügyeleti Osztály azt az Rtv. 42. §-a alapján törölte.

2012. november 5-én 16 óra 50 perc körüli időben a B. Megyei Rendőr-főkapitányság Ügyeleti Osztályára ismeretlen telefonszámról érkezett állampolgári bejelentés. A bejelentő, G. G. a P. városi Cs. utca 28. szám alól kért rendőri segítséget, mivel volt élettársa nem akarta kiengedni a lakásból. A bejelentést követően az Ügyeleti Osztály beosztottja a területileg illetékes járőrt haladéktalanul a helyszínre irányította.

Amikor a járőrök – K. P. és R. N. r. törzsőrmesterek – a helyszínre érkeztek, látták, hogy az ingatlan utcafrontra néző alagsori ablakából egy nő segítségért kiabál. A nő kétségbeesetten közölte, hogy őt és két és fél éves kislányát volt élettársa nem engedi ki a házból, nagyon fél, és arra kérte a rendőröket, hogy segítsenek neki kijutni.

A helyszínre érkező rendőrök a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. §-ának (1) bekezdésében rögzített intézkedési kötelezettség alapján kezdeményeztek intézkedést. Az Rtv. 15. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben megfogalmazott arányosság követelményének szem előtt tartásával először a magánlakás ajtaján bekopogtattak. A kopogásra egy férfi nyitott ajtót, s ezzel egy időben a lakás folyosóján egy síró nő – akiben a rendőrök egyértelműen felismerték a segítséget kérő hölgyet – egy kisgyermekkel a karján megjelent, és ki akart futni a lakásból. Ezt a nyitott ajtóban álló férfi meg akarta akadályozni, úgy, hogy minden erejével igyekezett az ajtót becsapni. Az ajtóban álló K. P. r. törzsőrmester az ajtó becsapódását oly módon akadályozta meg, hogy lábbal lökött egyet a félig csukott ajtón, majd lendületből testtel benyomta az ajtót, melyet a férfi – felismerve, hogy a rendőri intézkedést így már nem tudja megakadályozni – elengedett és a folyosón a gyermekkel a karjában álló nőhöz lépett. A folyosóra bejutva a r. törzsőrmester azt észlelte, hogy a férfi rángatja a nő kezében lévő gyermeket, illetve a nőt, ezért annak érdekében, hogy a férfit cselekményében megakadályozza, testi erővel a falhoz szorította. Ekkor a nő karjában a kislánnyal kifutott az ajtón, azt kiabálva, hogy el akarja vinni a kislányt, azonban a panaszos ezt nem engedi. A panaszos fennhangon ordított a nő után, mire a r. fő-törzsőrmester csendre intette, mely felszólításnak a panaszos eleget is tett. A lakásból kimenekült nő a kislánnyal együtt az ingatlan előtt álló gépjárműbe ült be.

A kapitányságvezető megjegyezte, hogy a panasz tárgyává tett komplex rendőri intézkedés folyamatában rendkívül rövid idő alatt zajlott le. A panaszossal szemben fogantatosított egyes intézkedések pontos jogalapja a következő volt. A panaszos alapvető jogait a rendőri intézkedéssel az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése szerinti felhatalmazás alapján korlátozták. A magánlakásban történő intézkedésre az Rtv. 39. § (1) bekezdésének a) pontja alapján került sor, mivel a rendőrök a G. G. részéről elhangzó segítségkérést – a rendelkezésre álló elsődleges adatok, helyszíni tapasztalatok alapján – valós tartalmúnak ítélték.

Tekintettel arra, hogy a panaszos az ingatlan ajtajának kinyitását és a rendőrök felismerését követően megpróbálta megakadályozni a rendőri intézkedést, illetőleg a G. G. részére történő segítségnyújtást, a rendőr az Rtv. 13. §-ának (3) bekezdése alapján megakadályozta az ajtó bezárását, így téve lehetővé a rendőri intézkedés fogantatosítását.

A panaszos magatartása a körülmények tisztázását nem segítette elő, sőt, a helyszínen G. G.-vel és a gyermekkel szemben erőszakosan viselkedett, mely a rendőrök további intézkedési kötelezettségét is megalapozta. A rendőr az intézkedés eredményességének biztosítása érdekében az Rtv. 47. §-a alapján – az Rtv. 15. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel – a panaszossal szemben a lehető legkisebb korlátozással járó kényszerítő eszközt, testi kényszert alkalmazott. A testi kényszer alkalmazására a panaszos ellenszegülő magatartásának megszüntetéséhez szükséges ideig, kb. 1-2 perc erejéig került sor. A kapitányságvezető egyúttal hivatkozott a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 40. §-ának (1) bekezdésére is, utalva rá, hogy a panaszossal szemben a „megfogás, leszorítás” módszerével alkalmazták a kényszerítő eszközt.

A testi kényszer ideje alatt és azt követően a rendőr a panaszost folyamatos ordítózásának abbahagyására szólította fel, melynek a panaszos csak a bejelentő, illetve a gyermek lakásból való távozását követően tett eleget. Ekkor a rendőrök az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében foglalt közlési kötelezettségüknek eleget tettek, majd R. N. r. törzsőrmester a körülmények tisztázása, illetve további intézkedések fogantatosítása végett az ingatlan előtt álló

gépjárműben várakozó bejelentőhöz ment.

A bejelentés, valamint az elsődleges tapasztalatok alapján gyanú merült fel arra nézve, hogy a panaszos a bejelentő, valamint a gyermek sérelmére – az intézkedés idején hatályos – Btk. 175. §-ában pönalizált személyes szabadság megsértése büntettét, illetve a Btk. 195. §-ának (1) bekezdésébe ütköző kiskorú veszélyeztetése büntettét követhette el, ezért az Rtv. 29. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a rendőrök a jelenlévő személyek jogállása tisztázása érdekében valamennyi érintettet igazoltatták.

A kapitányságvezető hangsúlyozta, hogy a rendőrök a panaszos gyermekét nem vitték el a panaszos otthonából, hanem vele a bejelentő menekült ki az ingatlanból. Az igazoltatást követően a panaszos illetve a bejelentő egy-egy, a gyermek felügyeletének megosztását részletező megállapodásról szóló iratot adott át a rendőröknek. A rendőrök a részükre átadott, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 196. § (1) bekezdésének e) pontja alapján teljes bizonyító erővel bíró okirat alapján engedték meg a gyermek édesanyjával történő távozását. Az okiratban a panaszos és a bejelentő, dr. G. Z. ügyvéd előtt megállapodást kötött gyermekük, B. A. felügyeletéről. A megállapodás tartalma alapján a gyermek állandó felügyeletét G. G. a K. város, B. telep I. sor, 1/2. szám alatt látja el. A megállapodás részét képezte továbbá, hogy a panaszos a gyermeket minden páratlan hét péntek délután 16 óra 00 perctől vasárnap este 18 óra 00 percig viheti el, ezen felül pedig minden hét szerdai napján a panaszos kötelessége, hogy 16 óra 00 perckor a gyermeket a bölcsődéből elhozza, majd másnap reggel visszaszállítsa az intézménybe.

A rendőri intézkedésre 2012. november 5-én (hétfőn) 17 órakor került sor, mely időpontban a felek megállapodása alapján a gyermeknek jogszerűen az édesanyjánál kell lennie. Ezen tájékoztatásra a panaszos közölte, hogy G. G. a megállapodást korábban megszegte, így azt ő érvényesnek és hatályosnak többé nem tekinti. Elmondta továbbá, hogy az intézkedés napján a gyámhivatalban kezdeményezte a teljes felügyeleti jog megszerzését, erről azonban írásos dokumentumot a rendőröknek nem tudott bemutatni.

Az intézkedő rendőrök a beszerzett információkról szolgálati előjárójukat, a B. Megyei Rendőr-főkapitányság Ügyeleti Osztályának vezetőjét tájékoztatták, akitől azt az utasítást kapták, hogy a gyermeket a teljes bizonyító erejű magánokiratban foglaltak alapján az édesanyjával el kell engedni K. városba. A rendőrök a panaszost erről tájékoztatták, és az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése alapján a bejelentőt a gyermekkel a helyszínről elengedték.

Az előadó testületi tag hangnemet firtató kérdéseire válaszul a kapitányságvezető közölte, hogy az intézkedés alá vont személyek – így a panaszos, illetve édesanyja is – „offenzív fellépéssel folyamatosan megkísérlik a rendőri intézkedés jogalapjának emocionális útra terelését”, illetve a rendőri intézkedés jogszerűségét kétségbe vonják. A panaszosok ezen törekvése, valamint emelt hangon folytatott kommunikációja mindössze „a határozottság és a fokozott jogszerűség irányába determinálta a rendőri intézkedést”.

A rendőrkapitányság vezetője jelentésében utalt rá, hogy a kapitányság állománya ismeri a Testület állásfoglalásait, és intézkedéseinél a Testület iránymutatásai mentén jár el. A kapitányságvezető arra is utalt, hogy a panasz eljárások vizsgálatára vonatkozó, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 6. §-a alapján ugyan az ügyfelet (a panaszost) mindössze a

jóhiszemű eljárás kötelezettsége terheli, ugyanakkor a törvény szövegéhez fűzött jogalkotói magyarázat szerint, ha az ügyfél él nyilatkozattételi jogával, akkor igazmondási kötelezettsége van, tehát valótlan állításokkal nem kísérheti meg a hatóság félrevezetését. A kapitányságvezető szerint tehát a Ket. 6. §-ában megfogalmazott elv többet foglal magában, mint amennyit a magyar nyelvben a jóhiszeműség kifejezés általában jelent. A rendőröket – figyelemmel a rendőri jelentés közokirat mivoltára – az abban foglaltak tekintetében büntetőjogi felelősség terheli.

Meghallgatásuk során az intézkedő rendőrök elmondták, hogy a panaszos állítása, mely a rendőri intézkedést jogszerűtlennek festi le, nem felel meg a valóságnak. A panaszbeadványban említett kijelentések az intézkedő rendőrök szájából nem hangzottak el. A rendőri intézkedés alapvetően kétféle hangnemben zajlott: az intézkedés megkezdésekor, a panaszos kimeneküléséig a rendőrök – a panaszos ordibálására való tekintettel – határozott, emelt hangnemben foganatosították az elsődleges intézkedéseket. A nagyobb hangerő használatának oka az volt, hogy a panaszos saját ordibálásától nem hallotta a neki szóló rendőri közlést. A helyzet normalizálódását követően a rendőri intézkedés a panaszos személyét, emberi méltóságát nem sértő, hétköznapi életben szokványos kifejezések használatával, normál hangnemben zajlott.

Az intézkedő rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy emlékeik szerint a gyermek az időjárásnak megfelelően volt felöltöztetve, cipőt, hosszúnadrágot és kabátot viselt. Miután a gyermeket a gépjárműben elhelyezte, édesanyja az álló gépjárművet beindította, és működésbe hozta a fűtőrendszert. Az intézkedés kb. 40 perc hosszúságú időtartama alatt a panaszosnak – amennyiben valóban nem találta volna gyermeke ruházatát az évszakhoz illőnek – lett volna lehetősége, hogy a gyermek részére általa megfelelőnek tartott ruházatot biztosítson. Ugyancsak lehetősége lett volna erre a panaszos édesanyjának, B.-né B. K.-nak, aki a ruhákat magával is vihette volna akkor, amikor a gépjármű jobb első ülésére beülve kívánta megakadályozni a gyermek elvitelét.

A panaszügy tárgyát képező intézkedés során a helyszínre érkező rendőröket – az Rtv. 20. § (1) a) pontjának megfelelően – egyenruhájuk és azon elhelyezett azonosító jelvényük igazolta, mely alapján a rendőri jelleget a panaszos az ajtó kinyitásakor fel is ismerte. Mivel a panaszos a rendőri jelleg és a bejelentő távozási szándékának felismerésével egy időben a bejárati ajtó becsukásával törekedett a rendőri intézkedés, valamint a bejelentő távozásának megakadályozására, illetve volt élettársával és a gyermekkel szemben erőszakos magatartást tanúsított, a rendőröknek ismételt azonnali intézkedési kötelezettségük keletkezett, így az Rtv. 20. §-ában meghatározott közlési kötelezettségüket csak a panaszos lecsillapodása után teljesítették.

A bejelentő távozását követően, a testi kényszer ideje alatt a panaszos lenyugodott, ordibálását rendőri felszólításra abbahagyta. Ezt követően a rendőrök – az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében meghatározott előírásnak megfelelően – nevüket, beosztási helyüket, azonosító számukat, valamint az intézkedés okát, tényét és célját szóban közölték. Tekintettel arra, hogy a panaszossal szemben az Rtv. VI. fejezetében nevesített kényszerítő eszköz (testi kényszer) alkalmazására került sor, a panaszos tájékoztatása megtörtént az őt megillető panasz lehetőségéről, valamint a vonatkozó határidőről.

A panaszost a gyermekelhelyezés kérdéskörével kapcsolatban tájékoztatták a bírósági út igénybevételeének lehetőségéről, továbbá a rendőrség hivatalbóli eljárási kötelezettségéről,

mely szerint amennyiben a gyermek ilyen tartalmú veszekedés tanújává válik, a rendőrség értesíti a Gyermekjóléti Szolgálatot. Amennyiben a Gyermekjóléti Szolgálat a rendőri értesítés alapján további intézkedést tart indokoltnak, úgy azt saját hatáskörében megteszi. Elmondták továbbá, hogy a panaszos által bemutatott, ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott okirat hatályos és érvényes, ezért a benne foglaltaktól a panaszos önhatalmúlag nem térhet el, mivel egy vélt vagy valós sérelem megtörténte nem eredményezi az okirat semmisségét. A rendőrök azt is közölték, hogy ameddig a gyermek elhelyezéséről új megállapodás, bírói vagy más hatósági döntés nem születik, addig a panaszos és G. G. megállapodása van érvényben.

Az intézkedő rendőrök határozottan cáfolták, hogy a panaszos az intézkedés jogszerűségét vitató észrevételeire a panaszbeadványban említett módon („fel lehet húzni a formakabátot, és el lehet végezni a rendőriskolát...”) reagáltak volna, és kijelentették, hogy ilyen közlés egyáltalán nem hangzott el.

A kapitányságvezető tájékoztatása továbbá arra is kiterjedt, hogy az intézkedő rendőrök az évszakknak, valamint a rendőrség öltözködési szabályzatának megfelelő egyenruhát viseltek. Az egyenruhán – előírás szerint – elhelyezték a rendőrök azonosító számát tartalmazó azonosító jelvényt, valamint a nevüket feltüntető névkitűzőt.

A panaszos édesanyjával, B.-né B. K.-val szemben a rendőrök intézkedést egyáltalán nem foganatosítottak. A kapitányságvezető szerint B.-né B. K. rosszhiszeműségét bizonyítja, hogy azt állítja, „mindjárt észrevette a berúgott bejárati ajtót, melyben a zárszerkezet is megrongálódott”. A hölgy saját maga is elismerte, hogy a rendőri intézkedés kezdetén nem volt jelen, így nem lehetett tudomása a valóságról, miszerint fia a bejárati ajtót kinyitotta, így a rendőrnek a lakásba való bejutáshoz nem kellett azt berúgnia. A kapitányságvezető álláspontja szerint az ajtó nyitott állapotának ténye önmagában kizárja az ajtó zárszerkezetében történő rongálódás lehetőségét.

B.-né B. K.-t a rendőrök mozgásszabadságában nem korlátozták. A rendőri intézkedés ideje alatt folyamatosan a lakásban tartózkodott, emelt hangon kommunikált, és fia volt az, aki több alkalommal is nyugalomra intette. B.-né B. K. felfokozott idegállapotba került, és többször is elismételte, hogy a konyhában nyugtatót kíván bevenni, mely szándékában a rendőrök ugyancsak nem akadályozták. B.-né B. K. az intézkedő r. törzsőrmesternőt többször is felszólította, hogy nézze meg unokájának szobáját, és elmondta, hogy a fia külön szobát alakított ki neki, míg az anyjánál K. városban csak egy szoba áll kettejük rendelkezésére. Miután a r. törzsőrmester közölte, hogy ők nem a gyermek elhelyezési körülményeinek vizsgálata miatt jöttek, a B.-né B. K. ismételten kiabálni kezdett.

B.-né B. K. beadványában nem említi, de a valóságban az ingatlant elhagyta és a bejelentő ingatlan előtt álló gépjárművének jobb első ülésére anélkül, hogy erre engedélyt kért volna, önhatalmúlag beült, elképzelése szerint ezzel akadályozva a gyermek helyszínről történő elvitelét. Amikor a bejelentő közölte, hogy hölgy gépjárműben tartózkodásának ténye önmagában nem elegendő ahhoz, hogy őt a helyszínről elhagyásában megakadályozza, legfeljebb őt is elviszi K. városba, akkor B.-né B. K. a gépjárművet önként elhagyta.

B.-né B. K.-val szemben testi kényszert egyáltalán nem alkalmaztak. A vele folytatott kommunikáció személyét, emberi méltóságát nem sértő, hétköznapi életben szokványos kifejezések használatával, normál hangnemben zajlott, annak ellenére, hogy ő a rendőri

intézkedés időtartama alatt folyamatosan kiabált. Az intézkedés ideje alatt öt többször saját fia intette nyugalomra.

A rendőrök határozottan tagadták, hogy B.-né B. K.-val szemben bármilyen dehonesztáló kifejezést használtak volna, a r. törzsőrmesternő öt csupán a fiával szembeni rendőri intézkedésről, illetve annak korlátairól igyekezett tájékoztatni.

Amikor a rendőrök a panaszos tudomására hozták, a hogy a bejelentővel kötött megállapodás értelmében a gyermeket G. G. jogszerűen elviheti, akkor a panaszos odaállt a bejelentő gépjárműve elé, majd az alábbi szavakkal hasalt rá a gépjármű motorháztetejére: „Amíg a szívem dobog, addig te nem mész el innen a gyermekemmel!”.

Tekintettel arra, hogy G. G. a gépjárművel, illetve az azon hasaló panaszossal nem indult el, nem veszélyeztette a panaszos életét vagy testi épségét, ezért magatartása nem volt alkalmas sem a Btk. 186. §-ának (1) bekezdésében pönalizált közúti veszélyeztetés büntetvényének, sem más közlekedési szabálysértés elkövetésének megállapítására, vele szemben sem büntető-, sem szabálysértési eljárás megindítására nem került sor.

A panaszos azon magatartása ugyanakkor, hogy a bejelentő gépjárművére hasalva kívánta megakadályozni a bejelentő helyszínről történő eltávozását, felvetette a Btk. 175. §-ának (1) bekezdésében pönalizált személyes szabadság megsértése büntett elkövetésének gyanúját, azonban tekintettel arra, hogy a bejelentőnek – igaz, jogsértést elkövetve, tolatással – mozgásszabadságának gyakorlására lehetősége volt, végül a panaszossal szemben büntetőeljárás megindítására nem került sor.

A kapitányságvezető végül rögzítette, hogy az eljárás tárgyát képező esetben a rendőrkapitányság beosztottai a rendelkezésre álló jogszabályi kereteken belül, nagyfokú toleranciával, a törvényi előírásokat betartva, szakszerű és arányos rendőri intézkedést fogantatosítottak.

2) A rendőrkapitányság munkatársai 2012. november 5-én jelentették, hogy szolgálatuk teljesítése során 16 óra 45 perckor az Ügyeletvezető utasítására jelentek meg a panaszos otthonánál, mert onnan G. G. arról tett bejelentést, hogy volt élettársa nem engedi ki a lakásból.

A fenti címen a rendőrök azt tapasztalták, hogy az utcafrontra néző alagsori ablakon keresztül egy nő segítségért kiabál. A nő azt kiabálta, hogy volt élettársa sem őt, sem két éves kislányát nem engedi ki a házból, illetve, hogy nagyon fél. Ezt követően a rendőrök kopogtattak az ajtón, melyet egy férfi nyitott ki. Ekkor egy síró nő kezében kisgyerekekkel ki akart futni az ajtón, azonban ezt az ajtót nyitó férfi megpróbálta megakadályozni, úgy, hogy minden erejét összeszedve be akarta csapni az ajtót. Ezt K. P. r. törzsőrmester úgy akadályozta meg, hogy első alkalommal lábával lökött egyet a félig csukott ajtón, majd lendületből a testével még egyet, így bejutott a folyosóra. A folyosón a rendőrök azt tapasztalták, hogy a férfi rángatja a nő kezében lévő gyermeket, valamint a nőt, így a r. törzsőrmester a férfit testi kényszer alkalmazásával a falhoz szorította. Ekkor a nő karjában a kislánnyal kifutott a lakásból, miközben azt kiabálta, hogy el akarja vinni a lányát, azonban volt élettársa ezt nem engedi neki. Az ajtót nyitó férfi fennhangon ordibált a nő után, akit a rendőrök eredményesen csendre intettek. Miután a kedélyek lenyugodtak, a r. törzsőrmester felszólította a feleket

személyazonosságuk igazolására, így átadták részére személyi igazolványaikat.

A r. törzsőrmester ezt követően meghallgatta G. G.-t, aki elmondta, hogy azért jött el két éves kislányaért, mivel volt élettársa nem vitte neki vissza közös gyermeküket a megbeszélte időpontig. Elmondta továbbá, hogy közösen gyakorolják a felügyeleti jogot, azonban 2012. október 12-én Dr. G. Z. ügyvéd jelenlétében kötöttek egy megállapodást a panaszossal, hogy a kislány édesanyjával tartózkodik a K. városbeli B. telep I. sor 1/2 szám alatt. A megállapodásban az is szerepelt, hogy az édesapa minden páratlan héten péntek délután 16 órakor viheti el a gyermeket P. városba, és vasárnap 18 órára köteles visszavinni K. városba. Ezen felül pedig minden héten, szerdán 16 órakor az édesapa megy a gyermekért a bölcsődébe, és csütörtök reggel köteles őt oda bevinni. A megállapodásról szóló írásos okiratot G. G. a helyszínen bemutatta, amit ő, a panaszos, valamint az ügyvéd is ellátott kézjeggyel. Az iratot az ügyvéd is lepecsételte.

A r. törzsőrmester ezt követően meghallgatta a panaszost, aki elmondta, hogy szombaton reggel hozta el a gyermekét édesanyjától, illetve beszámolt róla, hogy megállapodásukat volt élettársa megszegte. A panaszos kifejtette, hogy mivel volt élettársa pénteken nem adta ki neki a gyermeket, a megállapodás egésze érvénytelen. A r. törzsőrmester kérésére a panaszos az írásos megállapodást bemutatta, mely megegyezett a G. G. által bemutatott irattal. A panaszos kérdésre válaszolva elmondta, hogy azért nem vitte vissza a kislányt vasárnap este 18 óráig K. városba, mivel véleménye szerint P. városban jobb körülmények között van. Elmondta továbbá, hogy felvette ügyvédjével a kapcsolatot, aki azt a felvilágosítást adta neki, hogy nem származhat hátránya abból, ha gyermekét nem viszi vissza K. városba. Az intézkedés napján korábban megjelent nála volt élettársa, aki kérte tőle, hogy csak fél órára hadd láthassa közös gyermeküket, ha már nem vitte vissza neki vasárnap. Mivel a panaszos nagyon megsajnálta volt élettársát, beengedte, de nem gondolta, hogy „csapdába csalja” közös gyermekük „megszerzése” érdekében. Elmondta továbbá, hogy az intézkedés napján járt a gyámhivatalban, és teljes körű gyermekfelügyeletet kért, írásos dokumentumot ezzel kapcsolatban azonban nem tudott mutatni.

A r. törzsőrmester a fentieket jelentette az Ügyeletvezetőnek, melyet követően a gyermeket a megállapodásban foglaltaknak megfelelően az édesanyja vitte volna magával K. városba.

A panaszos ezt követően odaállt G. G. gépjárműve elé, így próbálva megakadályozni, hogy elvigye őt, a kapitányságvezető levelében említett szavak kíséretében. A rendőri felszólításra a panaszos végül félreállt, melyet követően G. G. a kislánnyal elhagyta a helyszínt. A helyszínen tartózkodó személyek a körözési információs rendszerben nem szerepeltek, a jogaikról, kötelezettségeikről részükre adott tájékoztatást pedig megértették.

3) Az iratokhoz csatoltan a Testülethez érkezett egy a rendőrkapitányságon 2012. november 5-én a Gyermekjóléti Szolgálat vezetője részére kiállított adatlap. Az adatlapon a rendőrkapitányság tájékoztatja az illetékes gyermekjóléti szolgálatot, hogy intézkedése során kiskorú veszélyeztetettségét állapította meg, és közli a jelentések kapcsán korábban már ismertetett információkat.

4) 2012. november 26-án a Testület munkatársa telefonon kereste meg a B. Megyei Rendőr-főkapitányság Ügyeleti Osztályát a panaszos beadványával összefüggésben. A telefonhívás oka az volt, hogy a panaszos beadványában említést tett egy véleménye szerint hamis tartalmú

telefonos bejelentésről, melyről hangfelvétel készült. Tekintettel arra, hogy a panaszos beadványa pontosításra szorult, a Testület munkatársa a Testület hivatalos megkeresésének kiküldéséig telefonon kérte M. A. r. alezredest a felvétel megőrzésére. A r. alezredes személyesen tett ígéretet arra, hogy a felvétel kimentéséről haladéktalanul gondoskodik, így azt az Rtv. 42. §-a alapján nem fogják törölni.

III.

1) A Testületnek a beadvány bizonyos részeit illetően elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a panaszt az arra jogosult személy terjesztette-e elő.

Az Rtv. – intézkedés idején hatályos – 92. §-ának (1) bekezdése szerint „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.”

(2) Akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.

A fenti jogszabályi rendelkezés alapján tehát panasz előterjesztésére az a személy jogosult, akinek alapvető jogai az intézkedés, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazása során sérültek.

Az Rtv. 92. §-ának (3) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy a panasz eljárás során cselekvőképtelen személy helyett törvényes képviselője jár el, korlátozottan cselekvőképes személy helyett pedig törvényes képviselője vagy meghatalmazottja is eljárhat.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 12/B. § (1) cselekvőképtelen az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét nem töltötte be, tehát a panaszos az intézkedés idején 2. életévét betöltött kislánya cselekvőképtelennek minősül.

Beadványában a panaszos számos olyan elemét is felidézte a rendőri intézkedésnek, melyek nem rá, hanem kislányára nézve lehettek sérelmesek. A panaszbeadvány például rögzítette, hogy a gyermeket a rendőri intézkedés megijesztette, és ruházata, melyben a lakást el kellett hagynia, nem volt az időjárásnak megfelelő.

2012. november 26-án az előadó testületi tag levélben hívta fel a panaszos figyelmét, hogy beadványa számos momentuma kifejezetten gyermeke alapvető jogait érinti, ezért tájékoztatta, hogy a Testület csak annak kérelme alapján járhat el, akit a rendőri intézkedés érintett. A gyermek életkorára való tekintettel az előadó testületi tag a panaszostól kérte, hogy amennyiben a gyermekre nézve is kívánja a panasz eljárás lefolytatását, törvényes képviselői minőségét bármilyen arra alkalmas dokumentummal igazolja a Testület felé, illetve a gyermek személyazonosító adatait hozza a Testület tudomására. A visszaérkezett tértivevény szerint a tájékoztató levelet a panaszos 2012. november 29-én átvette, válaszát azonban az átvétel óta eltelt idő alatt nem küldte meg.

Mivel a panaszos a Testület vonatkozó kérdéseire nem reagált, a Testület a panasz fent hivatkozott részeit illetően nem tudta kétséget kizárólag tisztázni, hogy azokat a jogosult terjesztette-e elő, ezért érdemi vizsgálatot nem folytatott le.

A Testület ugyanakkor a panaszossal szemben fogatosított rendőri intézkedés valamennyi elemét vizsgálata tárgyává tette a következőkben.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, az abból levezethető testi integritáshoz és testi épséghez való jogát, VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magánlakás sérthetlenségéhez, illetve családi élet integritásához fűződő jogát, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát – az alábbiak szerint.

2) Az intézkedés jogalapjával kapcsolatban a Testület a következő megállapításokat teszi.

Az illetékes rendőrkapitányság tájékoztatása szerint az intézkedés napján 16 óra 50 perc körüli időben ismeretlen telefonszámról érkezett állampolgári bejelentés a B. Megyei Rendőr-főkapitányság Ügyeleti Osztályára. A bejelentő, G. G. a P. városi Cs. utca 28. szám alól kért rendőri segítséget, mivel volt élettársa (a panaszos) nem akarta kiengedni a lakásból. A bejelentést követően az Ügyeleti Osztály beosztottja a területileg illetékes járőrt haladéktalanul a helyszínre irányította.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

Noha a bejelentésről készített hangfelvétel – a Testület rövid úton, az Rtv. 42. §-ában megjelölt határidőn belül eszközölt megkeresése ellenére – nem állt rendelkezésre, a Testület nem látott okot arra, hogy a bejelentés megtörténtét kétségbe vonja. A panaszos beadványában maga rögzítette, hogy a rendőrök őt már a helyszínen tájékoztatták a segélyhívás tényéről. A panaszos beadványában sem vitatta annak lehetőségét, hogy volt élettársa kihívta a rendőrséget, sőt, kifejezetten azt valószínűsítette, hogy G. G. „előre kitervelten rabolta el kislányát”, utalva a bejelentés esetleges megtévesztő jellegére.

A Testület álláspontja szerint a panaszos volt élettársának bejelentése intézkedési kötelezettséget keletkeztetett a rendőrség oldalán, a bejelentés valóságtartalmától függetlenül. A telefonhívás során a hölgy a hatóságot arról tájékoztatta, hogy személyes szabadságát korlátozzák, tehát egy folyamatban lévő bűncselekmény elkövetéséről számolt be. Így akár valós, akár valótlan tartalommal kért segítséget a rendőrségtől, a kapitányságnak az Rtv. 13. § (1) bekezdése értelmében mindenképpen a helyszínen kellett a tényállást tisztázni, és szükség esetén a bejelentő biztonságát megóvni.

A Testület tehát kimondta, hogy a bejelentés nyomán a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett, így azzal, hogy a helyszínen a járőrök megjelentek, és a

panaszos ajtaján bekopogva a bejelentőt keresték, a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát nem sértették.

3) A panaszbeadványban foglaltak szerint a rendőrök még azelőtt behatoltak a panaszos lakásába, hogy neki alkalma lett volna beengedni őket.

A beadvány rögzíti, hogy a panaszos ajtaját valaki kívülről erősen verni kezdte, ezért ő félig kinyitotta az ajtót, hogy megnézze, ki az. A panaszos egy rendőrt látott, aki – amikor G. G. a gyermeket megragadva a bejárati ajtóhoz sietett – ráúgta az ajtót.

Az Rtv. a rendőrség intézkedési kötelezettségét rögzítő 13. §-ának (3) bekezdése kimondja, hogy ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

Az Rtv. 19. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűség mérlegelés nélkül, kétséget kizárólag megállapítható.

Az Rtv. 39. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül is behatolhat segélyhívás esetén, vagy öngyilkosság megakadályozása céljából.

A rendőrségi iratok a következőképpen írják le a fentieket. A jelentések szerint, amikor a járőrök a helyszínre érkeztek, látták, hogy az ingatlan utcafrontra néző alagsori ablakából egy nő segítségért kiabál. A nő kétségbeesetten közölte, hogy öt és két és fél éves kislányát volt élettársa nem engedi ki a házból, nagyon fél, és arra kérte a rendőröket, hogy segítsenek neki kijutni.

A rendőrök az Rtv. 15. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben megfogalmazott arányosság követelményének szem előtt tartásával először a magánlakás ajtaján bekopogtattak. A kopogásra egy férfi nyitott ajtót, s ezzel egy időben a lakás folyosóján egy síró nő – akiben a rendőrök egyértelműen felismerték a segítséget kérő hölgyet – egy kisgyermekkel a karján megjelent, és ki akart futni a lakásból. Ezt a nyitott ajtóban álló férfi meg akarta akadályozni, úgy, hogy minden erejével igyekezett az ajtót becsapni. Az ajtóban álló r. törzsőrmester az ajtó becsapódását oly módon akadályozta meg, hogy lábbal lökött egyet a félig csukott ajtón, majd lendületből testtel benyomta az ajtót, melyet a férfi – felismerve, hogy a rendőri intézkedést így már nem tudja megakadályozni – elengedett.

A panaszos beadványából arra lehet következtetni, hogy idő hiányában nem bocsátotta be önként a rendőröket lakásába, a rendőrségi jelentések szerint azonban valójában az történt, hogy szándékosan rácsapta az ajtót a járőrökre, hogy volt élettársa és a gyermek távozását megakadályozza.

A panaszos és a járőrök beszámolóí közötti ellentmondásokat a Testületnek alkalmas bizonyíték hiányában nem volt lehetősége feloldani, így nem volt tisztázható, hogy a rendőrök pontosan miként kértek bebocsátást a panaszosztól, és arra sem derült fény, miként

reagált a panaszos a rendőrök megjelenésére, illetve volt élettársa – általa sem vitatott – távozási szándékára.

Mindazonáltal a Testület megállapította, hogy akár beengedte a panaszos a rendőröket az ingatlanba, akár nem, az Rtv. 39. § (1) bekezdésének a) pontja mindenképpen felhatalmazta őket arra, hogy az ingatlanba belépjenek, és ott intézkedést kezdeményezzenek, így a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez fűződő alapvető jogát az ingatlanba való behatolás ténye nem sértette.

4) A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök gyermekét kivitték a lakásból.

A rendőri fellépés méltányossága kapcsán a Testület szükségesnek látja utalni az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdésére, amely kimondja, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak — az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével — engedelmessé válni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

A Testület ehelyütt utal ismételtén az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedési kötelezettségre, továbbá arra, hogy az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint a magánérdekek védelme az Rtv. alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna, illetve számottevően megnehezülne.

A tényállás felderítését a Testület a panaszos és a rendőrök előadásainak ütköztetésével kísérelte meg.

A panaszos beadványából az következik, hogy ő úgy véli: a volt élettársával kötött gyermek-elhelyezési megállapodást egyáltalában nem rúgta fel, csupán a konkrét esetben közös megegyezéssel eltértek tőle. A panasz előterjesztője nem vitatta, hogy a megállapodás alapján az intézkedés napján a gyermeknek már volt élettársánál kellett volna tartózkodnia, ugyanakkor előadta, hogy mivel a gyermeket csak később vihette el a megegyezésben foglaltaknál, később is kellett édesanyjához visszakísérnie. A panaszos szerint a rendőrök önkényesen beleavatkoztak a gyermek felügyeletének kérdésébe, amikor a gyermeket az ingatlanból kivitték, lényegében ezzel saját hatáskörben eldöntve, hogy a kislánynak „az anyja mellett a helye”. A panaszbeadvány szerint személyes szabadság korlátozásáról sem volt szó, tekintve, hogy volt élettársa azért jelent meg az ingatlanban 2012. november 5-én 16 órakor, mert a panaszos egy rendkívüli, egy órás gyermek-láthatást engedélyezett számára.

A fentiekkel ellentétben a kapitányságvezető hangsúlyozta, hogy az intézkedő rendőrök a gyermeket egyáltalán nem vitték sehova, csupán a rendelkezésre álló iratok áttanulmányozása után hagyták, hogy őt édesanyja magával vigye. A rendőrök a helyszínen azt az elsődleges

benyomást szereztek, hogy a panaszos volt élettársa személyes szabadságát korlátozza, mivel már az utcáról lehet látni, ahogyan a nő az alagsorból segítségért kiabál. A bejárati ajtó kinyitását követően a panaszos az ajtót megkísérelte becsapni annak érdekében, hogy G. G. távozását (és a rendőrök behatolását) megakadályozza. A panaszos a gyermekkel és édesanyjával szemben erőszakosan viselkedett, vele szemben testi kényszert is alkalmazni kellett. Amikor a rendőrök az ajtó becsukódását megakadályozták, a gyermekkel édesanyja kimenekült az ingatlanból. A járőrök a feleket igazoltatták, majd megtekintették a mind a panaszos, mind a bejelentő által bemutatott, a gyermek felügyeletének megosztását részletező megállapodásról szóló iratot. A megállapodás alapján egyértelműnek tűnt, hogy az intézkedés időpontjában a gyermeknek édesanyjánál kellett volna tartózkodnia. A rendőrök a részükre átadott, teljes bizonyító erővel bíró okirat alapján, előljárójuk véleményét is kikérve döntöttek úgy, hogy megengedik a gyermek édesanyjával való távozását. A jelentések a döntés jogszabályi alapjaként az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdését említik.

A rendőrök előadása még egy ponton ellentmond a panaszos által előadottaknak: emlékeik szerint a panaszos egyáltalában nem arra hivatkozott, hogy volt élettársával a konkrét esetben, kivételes jelleggel, közös megegyezéssel eltértek a megállapodástól, hanem közölte, hogy mivel G. G. a megállapodást korábban megszegte, ő azt többé nem tekinti érvényesnek.

A Testületre vonatkozó hatásköri rendelkezések értelmében le kell szögezni, hogy a Testület nem jogosult polgári jogi minősítés szempontjából állást foglalni az ügyben, mivel ez az erre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság feladata. Az intézkedések alapjául szolgáló cselekményeket a Testület pusztán abból a szempontból vizsgálja, vizsgálhatja, hogy a rendőrség által fogatosított intézkedés mennyiben tekinthető helyállónak az adott helyzetben.

A Testületnek a rendőri intézkedéssel kapcsolatban elsősorban azt a kérdést kellett feltennie: elvárható-e a rendőrségtől, illetőleg megengedhető-e a rendőrség számára, hogy egy polgári természetű - jelen esetben gyermek-felügyeleti - jogvita részleteiről tájékozódva mintegy a helyszínen „tegyen igazságot” a felek között, és intézkedjen az általa jogszerűnek vélt állapot védelme érdekében.

Az Rtv. 1. §-ának (1) bekezdéséből kiindulva, miszerint "a rendőrség feladata az Alaptörvényben meghatározott feladatok mellett a határforgalom ellenőrzése, a terrorizmus elleni küzdelem és az Rtv.-ben meghatározott bűnmegelőzési, bűnfelderítési célú ellenőrzés, valamint a bűncselekményből származó vagyon visszaszerzése", a fenti kérdésekre a Testület nemleges választ adott. A Testület álláspontja szerint amennyiben a rendőrök valóban a panaszbeadványban kifejtett magatartást tanúsították, és a felek megállapodását mintegy önhatalmúlag kikényszerítve, saját maguk távolították el a gyermeket édesapja lakásából, intézkedési kötelezettségük kereteit lépték volna túl. A Testület határozott meggyőződése szerint a konkrét esetben szóban forgó megállapodás kikényszerítése a rendőrség jogszabályokban meghatározott feladatától lett volna idegen, különös tekintettel arra, hogy a helyszínre érkezett járőrök sem a kellő eszközöknek, sem pedig a szükséges információknak nem lehettek birtokában - éppen ezért, intézkedési kötelezettségük arra korlátozódott, hogy a helyszínt felmérve állást foglaljanak abban a kérdésben, van-e szükség további intézkedésre a bejelentő és a gyermek testi épségének megóvása érdekében.

A Testület arra a következtetésre jutott, hogy amennyiben a rendőrök valóban a jelentésekben előadott módon intézkedtek, eljárásuk a jogszerűség próbáját kiállta, mivel sem a panaszos,

sem volt élettársa javára nem döntötték el a vitás kérdést, csupán a megállapodásban rögzített egyértelmű jogi helyzet ismeretében nem akadályozták meg, hogy az anya a gyermeket magával vigye.

Mivel azonban a panaszos és a rendőrök teljes mértékig ellentétes beszámolóin kívül a Testületnek nem állt rendelkezésére a tényállás tisztázására alkalmas bizonyíték, nem tudta feltárni, mi történt valójában, így nem juthatott más következtetésre, mint hogy a panaszos családi élet integritásához fűződő alapvető jogának sérelme nem megállapítható.

5) A Testület vizsgálatává tette a panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer jogszerűségét is.

A panaszbeadvány szerint az ajtóban álló rendőr a panaszossal dulakodni kezdett, majd a falhoz szorította és lefogta, szorítása alól a panaszos nem tudott kibújni.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése szerint pedig, a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfeszítéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A rendőrségről érkezett iratok szerint a panaszos a helyszínen élettársával és gyermekével szemben erőszakosan viselkedett, lakása folyosóján mindkettejüket agresszíven rángatta. A r. törzsőrmester annak érdekében szorította őt testi erővel a falhoz, hogy cselekményében megakadályozza. A Testi kényszer alkalmazására az Rtv. 47. §-a alapján került sor, szem előtt tartva, hogy az Rtv. 15. §-ának (2) bekezdése szerint a panaszossal szemben a lehető legkisebb korlátozással járó kényszerítő eszközt kell alkalmazni. A testi kényszert kizárólag a panaszos ellenszegülő magatartásának megszünetéséhez szükséges ideig, legfeljebb 1-2 perc erejéig alkalmazták. A panaszossal szemben a Szolgálati Szabályzat szerinti "megfogás, leszorítás" módszerét alkalmazva jártak el.

A panaszbeadvány és a jelentések egybehangzóan számolnak be a testi kényszer alkalmazásának tényét és módszerét illetően, azonban a panaszos beadványa határozottan úgy írja le a történeteket, mintha őt bármiféle indok és előzmény nélkül szorította volna falhoz a járőr.

A Testület értékelhető, a tényállás feltárására valóban alkalmas bizonyíték híján nem vállalkozhatott arra, hogy megállapítsa, valóban indokolta-e a panaszos magatartása a

kényszerítő eszköz alkalmazását, így kénytelen volt arra a következtetésre jutni, hogy a testi kényszer alkalmazásának jogszerűsége, és így a panaszos testi integritáshoz fűződő alapvető jogának sérelme nem megállapítható.

6) A panaszbeadvány szerint a rendőrök nem igazolták magukat, nem közölték azonosító számukat és "egységüket", annak ellenére, hogy ezt a panaszos több alkalommal kérte. A panaszos szerint a rendőrök egészen addig nem közölték, hogy miért jöttek, és ki hívta őket, amíg kislányát G. G. autójába be nem zárták. A panaszos erősen nehezményezte az intézkedéssel összefüggésben elhangzott tájékoztatás tartalmát és módját is, mivel a rendőrök az intézkedés okát lényegében abban jelölték meg, hogy a gyermeknek „az anyja mellett a helye”, illetve azt is kijelentették, hogy a panaszosnak semmi köze a gyermekéhez.

Az Rtv. 20. §-ának (1) a) pontja szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

Az Rtv. fent idézett rendelkezései szerint a rendőröknek nevüket, azonosító számukat, valamint az intézkedés tényét és célját kellett közölniük – a körülményektől függően az intézkedés elején vagy annak befejezésekor.

A rendőrkapitányság cáfolta, hogy a járőrök fenti kötelezettségeiket ne teljesítették volna. A kapitányságvezető és az eljáró rendőrök a Testületet egyértelműen arról tájékoztatták, hogy a panaszos magatartása miatt az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében előírt közlendőket nem lehetett azonnal a panaszos tudomására hozni, mivel az az intézkedés eredményességét veszélyeztette volna. Kötelezettségüket a rendőrök csak a panaszos lecsillapodása után teljesítették, akkor viszont nevüket, beosztási helyüket, azonosító számaikat, valamint az intézkedés okát, tényét és célját is közölték vele.

Az intézkedés okával kapcsolatban nyújtott tájékoztatást illetően a rendőrkapitányság tartalmilag cáfolta a panaszos által előadottakat. A kapitányság munkatársai azt állították, hogy ők a gyermek elhelyezésének kérdésébe egyáltalában nem avatkoztak be - amennyiben azonban ez valóban így történt, értelemszerűen a panaszos által sérelmezett tájékoztatás ("semmi köze a gyermekéhez") sem hangozhatott el. A panaszost a gyermekelhelyezés kérdéskörével kapcsolatban tájékoztatták a bírósági út igénybevételének lehetőségéről, továbbá a rendőrség hivatalbóli eljárási kötelezettségéről, mely szerint amennyiben a gyermek ilyen tartalmú veszekedés tanújává válik, a rendőrség értesíti a Gyermekjóléti Szolgálatot. Amennyiben a Gyermekjóléti Szolgálat a rendőri értesítés alapján további intézkedést tart indokoltnak, úgy azt saját hatáskörében megteszi. Elmondták továbbá, hogy a panaszos által bemutatott, ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott okirat hatályos és érvényes, ezért a benne foglaltaktól a panaszos önhatalmúlag nem térhet el, mivel egy vélt vagy valós sérelem megtörténte nem eredményezi az okirat semmisségét. A rendőrök azt is közölték, hogy ameddig a gyermek elhelyezéséről új megállapodás, bírói vagy más hatósági döntés nem születik, addig a panaszos és G. G. megállapodása van érvényben.

Mivel a rendőrök és a panaszos előadása egymásnak a lehető legteljesebb mértékig ellent mond, a Testület egyéb információ hiányában nem tisztázhatta, pontosan mit

közöltek a rendőrök a panaszossal, és azt sem volt lehetősége megítélni, indokolhatta-e a panaszos magatartása a közlési kötelezettség teljesítésének késleltetését (illetve közölték-e a rendőrök nevüket, azonosító számukat egyáltalán). A panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

7) A panaszos véleménye szerint a rendőrök öltözete nem volt szabályszerű, mivel sem sapkát, sem azonosító számot nem viseltek.

Az Rtv. 20. §-ának (1) a) pontja szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja.

A kapitányságvezető a panaszos azonosító számra vonatkozó állítását egyértelműen cáfolva kijelentette, hogy a panaszügy tárgyát képező intézkedés során a helyszínre érkező rendőröket – az Rtv. 20. § (1) a) pontjának megfelelően – egyenruhájuk és azon elhelyezett azonosító jelvényük igazolta, mely alapján a rendőri jellegét a panaszos az ajtó kinyitásakor felismerte.

A Testület kiemelt jelentőséget tulajdonít az intézkedést foganatosító, közhatalmi minőségben eljáró rendőrök azonosíthatóságának, tekintettel arra, hogy ennek a jogbiztonság érvényesülése és a jogorvoslati jogok gyakorlása szempontjából különös jelentősége van.

Mivel azonban rendelkezésre álló alkalmas bizonyíték hiányában nem volt kétségtelenül tisztázható, hogy megfelelően azonosíthatóak voltak-e az intézkedő rendőrök, a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogának sérelme nem megállapítható.

A sapka viselésével kapcsolatban a Testület megjegyzi, hogy az intézkedés napja a Magyar Köztársaság Rendőrsége Öltözködési Szabályzatának kiadásáról szóló 10/2010. (OT 6.) ORFK utasítás értelmében az ún. átmeneti időszakra esett. Az utasítás 1. számú melléklete szabályozza az egyenruhás állomány szolgálati öltözetét, mely átmeneti időszakban kötelezővé teszi a szolgálati nyári sapka viselését, ami bizonyos esetekben tányérsapkával is helyettesíthető.

A kapitányságvezető tájékoztatása arra is kiterjedt, hogy az intézkedő rendőrök az évszaknak, valamint a rendőrség öltözködési szabályzatának megfelelő egyenruhát viseltek.

Noha a kapitányságvezető a panaszos elmondását cáfolta, így pedig nem volt igazolható, viseltek-e valójában sapkát a rendőrök, a *de minimis* (azaz az alapjogsértés megállapításához szükséges minimális érdeksérelemre vonatkozó) szabály alapján a Testület nem tekintette a sapka viselésének elmulasztását alapjogsérelem okozására alkalmas körülménynek.

Így annak ellenére, hogy nem volt egyértelműen tisztázható, valójában volt-e a rendőrökön sapka, a Testület kimondta, hogy a panaszos alapvető jogait ezzel összefüggésben nem érthette sérelem.

8) A panaszbeadványban foglaltak szerint a panaszost a r. törzsőrmester a testi kényyszer alkalmazása közben megfenyegette, hogy "kezét-lábát eltöri, ha megmoccan". A panaszos szerint a rendőrök mindvégig arrogánsan, erőszakosan viselkedtek, kiabáltak, az intézkedés végén pedig azt mondták neki, hogy „ha valami nem tetszik, fel lehet húzni ezt a

formakabátot, és el lehet végezni a rendőr iskolát".

Ezzel összefüggésben a Testület ismételten utal rá, hogy az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A kapitányságvezető a Testületet arról tájékoztatta, hogy a rendőri intézkedés alapvetően kétféle hangnemben zajlott: az intézkedés megkezdésekor, a panaszos kimeneküléséig a rendőrök – a panaszos ordibálására való tekintettel – határozott, emelt hangnemben foganatosították az elsődleges intézkedéseket. A nagyobb hangerő használatának oka az volt, hogy a panaszos saját ordibálásától nem hallotta a neki szóló rendőri közlést. A helyzet normalizálódását követően a rendőri intézkedés a panaszos személyét, emberi méltóságát nem sértő, hétköznapi életben szokványos kifejezések használatával, normál hangnemben zajlott. A panaszos által külön kiemelt, emberi méltóságot sértő megjegyzések elhangzását a kapitányság munkatársai külön-külön is cáfolták.

A Testület több állásfoglalásában kifejtett vélekedése szerint az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A rendelkezésre álló adatok alapján a Testület nem tudta tisztázni, lehet-e valóság alapja a panaszos nem megfelelő hangnemet és bánásmódot sérelmező állításainak. Mivel a panaszos és a rendőrök előadása közötti ellentmondás következtében a tényállás nem volt feltárható, a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának sérelme sem megállapítható.

9) A panaszos szerint volt élettársa távozásakor kis híján áthajtott rajta gépkocsijával, mikor a rendőrök indításra buzdították.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint, amikor a rendőrök a panaszost tájékoztatták, hogy G. G. jogszerűen elviheti gyermekét, a panaszos odaállt a bejelentő gépjárműve elé, majd az alábbi szavakkal hasalt rá a gépjármű motorháztetejére: „Amíg a szívem dobog, addig te nem mész el innen a gyermekemmel!”. Tekintettel arra, hogy G. G. a gépjárművel, illetve az azon hasaló panaszossal nem indult el, nem veszélyeztette a panaszos életét vagy testi épségét, ezért magatartása nem volt alkalmas sem a Btk. 186. §-ának (1) bekezdésében pönalizált közúti veszélyeztetés büntetének, sem más közlekedési szabálysértés elkövetésének megállapítására, ezért vele szemben sem büntető-, sem szabálysértési eljárás megindítására nem került sor. A panaszos azon magatartása ugyanakkor, hogy a bejelentő gépjárművére hasalva kívánta megakadályozni a bejelentő helyszínről történő eltávozását, felvetette a Btk. 175. §-ának (1) bekezdésében pönalizált személyes szabadság megsértése büntett elkövetésének gyanúját, azonban tekintettel arra, hogy a bejelentőnek – igaz, jogsértést elkövetve, tolatással – mozgásszabadságának gyakorlására lehetősége volt, végül a panaszossal szemben büntetőeljárás megindítására nem került sor.

A panaszos véleménye szerint őt majdnem elütötték, volt élettársa testi épségét veszélyeztette magatartásával. A panaszos álláspontjából következik, hogy úgy véli, a rendőrök intézkedési kötelezettségük teljesítését mulasztották el, amikor volt élettársát a nélkül engedték távozni a helyszínről, hogy felelősségre vonták volna. A kapitányságvezető álláspontja azonban - a panaszos által elmondottakkal szemben - pontosan ennek az ellenkezője: véleménye szerint kifejezetten a panaszos volt az, akinek magatartása bűncselekmény elkövetésének gyanúját vetette fel.

A fentiek alapján a Testületnek nem volt lehetősége tisztázni, pontosan milyen körülmények között távozott a panaszos volt élettársa a helyszínről, illetve keletkezett-e ennek kapcsán intézkedési kötelezettsége a rendőröknek, így a panaszos testi épséghez való jogának sérelme nem volt megállapítható.

IV.

A Testület a panaszos kislányának sérelmeire nézve érdemi vizsgálatot nem folytatott le, mivel a panaszos nem igazolta, hogy jogosult volt nevében előterjeszteni beadványát. A Testület megállapította, hogy a bejelentés nyomán a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett, így azzal, hogy a helyszínen a járőrök megjelentek, és a panaszos ajtaján bekopogva a bejelentőt keresték, a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát nem sértették. A Testület kimondta, hogy a rendőrök jogszerűen kezdeményeztek intézkedést az ingatlan területén, így a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez fűződő alapvető jogát az ingatlanba való behatolás ténye nem sértette. Az intézkedés egészét tekintve a panaszos családi élet integritásához fűződő alapvető jogának sérelme nem volt megállapítható, ahogyan a testi kényszer kapcsán testi integritáshoz fűződő jogának sérelme sem. A szolgálati fellépés szabályainak betartására, valamint az azonosító szám viselésére nézve a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme sem volt tisztázható, a sapka viselését illetően azonban a Testület kimondta, hogy a panaszos által sérelmezett mulasztás alapjogsérelem okozására nem volt alkalmas. A rendelkezésre álló adatok alapján a Testület nem tudta tisztázni, lehet-e valóságalapja a panaszos nem megfelelő hangnemet és bánásmódot, valamint a rendőrök élettársa távozásakor tanúsított passzív magatartását sérelmező állításainak, ezért a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának, valamint testi épséghez való jogának sérelme sem volt megállapítható.

A Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az Rtv. 93. §. /2/ bekezdése alapján az intézkedést foganatosító szervek vezetőihez áttette.

Budapest, 2013. augusztus 28.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET